

Som nærmere omtalt ovenfor under pkt. 3.2.2 kan traktater, der indgås af Unionen efter artikel J.14 i søjle 2, ganske vist omfatte spørgsmål, der henhører under søjle 3. Men ordningen under artikel J.14 kan, som anført a.st., ikke anses for omfattet af grundlovens § 20.

En eventuel erklæring fra Danmark efter artikel K.7 om at tiltræde den præjudicielle forelæggelsesordning vil heller ikke indebære overladelse af beføjelser. Der henvises til de almindelige bemærkninger om forholdet mellem EF-Traktatens artikel 177 og grundlovens § 20 ovenfor under pkt. 2.3.2.c).

For så vidt angår bestemmelsen i artikel K.14 om overførelse af områder fra søjle 3 til det overstatslige samarbejde i søjle 1, er det i den ovenfor nævnte erklæring fra Danmark til traktatens slutakt præciseret, at en eventuel senere vedtagelse herom for Danmarks vedkommende i tilfælde af suverænitetstafgivelse vil kræve behandling efter grundlovens § 20. Der er således ikke på dette punkt tale om, at derfor indeværende overlades beføjelser til EU. En sådan overladelse vil først finde sted efter en eventuel vedtagelse med enstemmighed i medfør af bestemmelsen og en efterfølgende procedure efter grundlovens § 20.

Et særligt spørgsmål, der for så vidt ikke specifikt vedrører grundlovens § 20, kunne rejses med hensyn til artikel K.4, hvorefter Rådet fastsætter de betingelser og begrænsninger, hvorunder de kompetente myndigheder, der er nævnt i artikel K.2 og K.3, kan arbejde på en anden medlemsstats område i samarbejde og forståelse med denne anden stats myndigheder.

I Udenrigsministeriets besvarelse af 5. september 1997 af spørgsmål nr. 221 fra Folketingets Europaudvalg (bilag 1280 m.fl.) anføres om bestemmelsen bl.a. følgende:

»For så vidt angår forholdet til grundloven bemærkes, at det i forbindelse med lov om Danmarks tiltrædelse af Schengen-konventionen er blevet lagt til grund, at det ikke er uforeneligt med grundloven at give et andet lands politi en vis adgang til at virke på dansk område. Ved udformningen af for eksempel konventioner i medfør af de nævnte traktatbestemmelser må det her som ved mellemstatsligt samarbejde i andre fora fra dansk side påses, at der med virkning for Danmark bliver tale om ordninger, der ligger inden for, hvad grundloven giver mulighed for.«

Det tilføjes, at artikel K.4 ikke i sig selv indebærer nogen adgang for andre medlemsstaters

myndigheder til at arbejde på dansk område. En sådan adgang vil kun eksistere i det omfang, der med enstemmighed vedtages f.eks. konventioner herom.

Sammenfattende er det Justitsministeriets opfattelse, at de nye bestemmelser i unionstraktatens søjle 3 ikke forudsætter anvendelse af grundlovens § 20. Heller ikke artikel K.4 giver i sig selv anledning til forfatningsretlige spørgsmål.

3.3. Ændringer i søjle 1 (EF-Traktaten).

3.3.1. Forstærket samarbejde (»fleksibilitet«).

a) Ændringernes indhold.

Som noget nyt indsættes der ved Amsterdam-Traktaten en bestemmelse om forstærket samarbejde (»fleksibilitet«) inden for søjle 1. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at det forhold, at en eller flere medlemsstater ikke ønsker at medvirke til vedtagelse af retsakter m.v. inden for givne områder, ikke hindrer andre stater i at vedtage sådanne retsakter, men således at retsakterne alene gælder for disse stater.

Bestemmelsen, der indsættes som artikel 5 A i EF-Traktaten, har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstater, der har til hensigt at indføre et tættere indbyrdes samarbejde, kan i overensstemmelse med artikel K.15 og K.16 i traktaten om Den Europæiske Union bemyndiges til at anvende traktatens institutioner, procedurer og mekanismer, hvis det foreslåede samarbejde

- a) ikke vedrører områder, der henhører under Fællesskabets enekompetence,
- b) ikke berører Fællesskabets politikker, aktioner eller programmer,
- c) ikke vedrører unionsborgerskabet eller medfører forskelsbehandling mellem medlemsstaternes statsborgere,
- d) forbliver inden for rammerne af de beføjelser, som tillægges Fællesskabet i denne traktat, og
- e) ikke indebærer forskelsbehandling eller begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne og ikke fordrejer konkurrencevilkårene mellem dem.

2. Den bemyndigelse, der er nævnt i stk. 1, gives af Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet.

Hvis et medlem af Rådet erklærer, at det af vigtige, nærmere anførte årsager, der vedrører